

Uppdrag att förbereda och införa ett fritidskort för barn och unga

Andra delredovisningen av
regeringsuppdraget S2023/01303

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Citera gärna rapporten men uppge alltid källa: Rapportens namn, år och E-hälsomyndigheten.

Publicerad: E-hälsomyndigheten, november, 2023.

Diarienummer: 2023/01636

Adress: Södra Långgatan 60, Kalmar

Sankt Eriksgatan 117, Stockholm

E-post: registrator@ehalsomyndigheten.se

Telefon: 010-458 62 00

www.ehalsomyndigheten.se

Förord

Regeringen har gett E-hälsomyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Försäkringskassan, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) och Statens kulturråd i uppdrag att förbereda och ta fram ett förslag till en digital tjänst och för införandet av ett fritidskort för barn och unga. Fritidskortet ska ge barn och unga ökad tillgång till idrott, kultur, friluftsliv och annat föreningsliv. Särskilt barn och unga från socioekonomiskt utsatta hushåll ska genom fritidskortet få utökade möjligheter att delta i fritidsaktiviteter.

E-hälsomyndigheten ska senast den 1 november 2023 till Regeringskansliet (Socialdepartementet) lämna en avgränsad delredovisning av uppdraget med förslag på hur den digitala tjänsten bör utformas på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt. Delredovisningen ska även innehålla en analys och bedömning av de administrativa, ekonomiska och rättsliga förutsättningar som behöver vara uppfyllda när fritidskortet införs. I delredovisningen ska också anges en tidpunkt för färdigställande av den digitala tjänsten.

Beslut om den här rapporten har fattats av generaldirektör Gunilla Nordlöf. Utredare Anna Fors har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har avdelningscheferna Peter Alvinsson och Jakob Algulin deltagit.

Gunilla Nordlöf

Generaldirektör

Sammanfattning

Regeringen har gett E-hälsomyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Försäkringskassan, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor och Statens kulturråd i uppdrag att förbereda för införandet av ett fritidskort för barn och unga.

E-hälsomyndigheten ska inom ramen för uppdraget förbereda, utveckla och ta fram förslag till en ändamålsenlig och kostnadseffektiv digital tjänst för fritidskortet.

E-hälsomyndigheten föreslår att den digitala tjänsten för fritidskort utformas så att vårdnadshavare enkelt ska kunna se vilka utförarorganisationer som omfattas av fritidskortet och vilket belopp som finns tillgängligt för varje barn. Efter att valet har gjorts och ärendet hanteras kan myndigheten verkställa utbetalningen till den som erbjuder aktiviteten, den s.k. utförarorganisationen. Målsättningen är att ha ett enkelt flöde med hög grad av automatisering och användande av digitala tjänster. Se vidare kapitel *2 Digital tjänst för fritidskort*.

För att ett fritidskort ska kunna införas behöver vissa rättsliga förutsättningar finnas på plats. Det handlar till exempel om skyddsåtgärder för att möjliggöra automatiserade beslut, sekretessbrytande bestämmelser och rättsligt stöd för kontroll och uppföljning. Se vidare kapitel *3 Rättsliga förutsättningar*.

När det gäller de administrativa förutsättningarna är god användbarhet i de digitala tjänsterna och digital tillgång till validerade uppgifter om vilka som företräder utförarorganisationer avgörande för att minska behovet av manuella, administrativa uppgifter, t.ex. avseende handläggning och service.

De ekonomiska förutsättningarna är avhängiga de rättsliga och administrativa förutsättningarna. E-hälsomyndigheten har uppskattat de initiala kostnaderna för utveckling av en första version av digital tjänst för fritidskort och anpassning av E-hälsomyndighetens ekonomisystem. Se vidare kapitel *4 Administrativa och ekonomiska förutsättningar*.

E-hälsomyndigheten bedömer att en digital tjänst för fritidskort kan slutföras under en treårsperiod. En första version bedöms dock kunna finnas tillgänglig nio månader efter att utvecklingsarbetet inletts. Se vidare kapitel *5 Tid för färdigställande av den digitala tjänsten*.

Innehåll

Förord.....	2
Sammanfattning	3
1 Inledning.....	5
1.1 Uppdraget.....	5
2 Digital tjänst för fritidskort.....	6
2.1 Betalningsmottagare	6
2.2 Exempelbilder på digital tjänst vid användning av fritidskort.....	7
2.3 Barn behöver vara anmälda till aktivitet.....	8
3 Rättsliga förutsättningar	8
3.1 Inledning	8
3.2 Utbetalning.....	9
3.3 Part i ärenden om fritidskort	10
3.4 Handläggning.....	12
3.5 Giltighetstid för fritidskortet.....	13
3.6 Kontroll och uppföljning	13
3.7 Återbetalning	13
4 Administrativa och ekonomiska förutsättningar	14
4.1 Inledning	14
4.2 Digital tjänst för fritidskort.....	14
4.3 Administration, service, handläggning och kontroll.....	15
4.4 Förutsättningar för att minska manuellt arbete	17
5 Tid för färdigställande av den digitala tjänsten	19

1 Inledning

1.1 Uppdraget

Uppdraget syftar till att förbereda och införa ett fritidskort för barn och unga. Uppdraget delredovisades 31 maj 2023. Efter delredovisningen har E-hälsomyndigheten fördjupat analysen avseende den digitala tjänsten för fritidskort.

Den pågående analysen har ett fokus på möjligheten att genomföra förslagen inom avsatt tid, hur handläggning och service ska kunna genomföras i praktiken, påverkan på både berörda myndigheter och utförarorganisationer¹ samt möjligheten att bedriva en effektiv kontrollverksamhet i syfte att minska risken för ekonomisk brottslighet och felaktiga utbetalningar.

En viktig framgångsfaktor för fritidskortet är att de utförarorganisationer som kan väljas har en lämplig verksamhet och att de medel som är avsatta används till barnens aktiviteter. Det är därför E-hälsomyndighetens bedömning att den myndighet som får ansvaret för utförrregistret måste ha förutsättningar att göra en bedömning av om utförarorganisationerna har en lämplig verksamhet och av att det inte är någon förhöjd risk för ekonomisk brottslighet. För att detta ska vara möjligt behöver myndigheten ha tillgång till validerade uppgifter avseende vilka som är företrädare för utförarorganisationer. Myndigheten med ansvar för utförrregistret behöver särskild kompetens för att kunna göra de erforderliga kontrollerna som behövs. E-hälsomyndigheten behöver också ha möjlighet till digital tillgång till uppgifterna i utförrregistret.

E-hälsomyndigheten presenterar här en vidareutveckling av förslaget till digital tjänst för fritidskort.² Utformning av alternativa tjänster för icke digitala flöden samt digital tjänst för utförarorganisationer kommer att redovisas i den samlade delredovisningen 15 januari 2024.

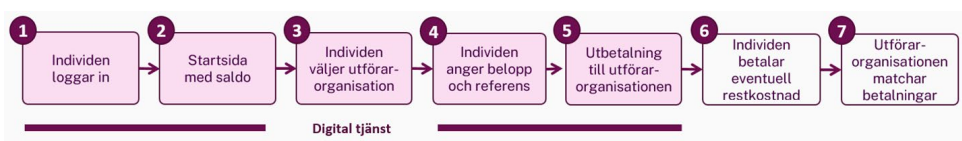
¹ En utförarorganisation är en organisation som är valbar vid användande av fritidskort. Den myndighet som ansvarar för utförrregistret kommer godkänna utförarorganisationer. Enligt uppdraget kan den organisation som erbjuder ledarledda fritidsaktiviteter inom kultur, friluftsliv och idrott vara en utförarorganisation.

² Motsvarande analys görs även för den digitala tjänst som behövs för utförrregistret och detta kommer att redovisas i delredovisning 15 januari 2024.

2 Digital tjänst för fritidskort

2.1 Betalningsmottagare

E-hälsomyndigheten föreslår en digital tjänst som bygger på att vårdnadshavaren väljer den utförarorganisation som tillhandahåller fritidsaktiviteten som ska betalas med fritidskortet och att utbetalning därefter kan verkställas till utförarorganisationen.

Figur 1 Schematisk bild av föreslagen digital tjänst vid utbetalning till utförarorganisation

E-hälsomyndigheten har identifierat ett antal utmaningar med en digital tjänst med utbetalning till utförarorganisationen. Det aktualiserar bland annat frågor om integritet och sekretess, se kapitel 3 *Rättsliga förutsättningar*.

E-hälsomyndigheten bedömer också att lösningen kan innebära en risk för ekonomisk brottslighet och högre administrativa kostnader. Vissa av dessa konsekvenser kan mildras med ett antal åtgärder som behandlas i kapitel *Förutsättningar för att minska manuellt arbete* 4.4 *Förutsättningar för att minska manuellt arbete*.

Ett alternativ, som E-hälsomyndigheten skulle vara att utbetalning görs till vårdnadshavaren. Exemplet nedan visar ett sådant förfarande där vårdnadshavaren också initierar processen.

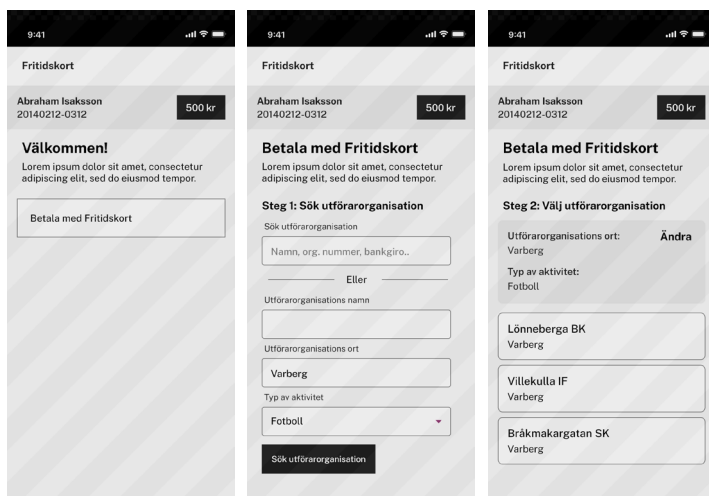
Figur 2 Schematisk bild av en tänkbar digital tjänst vid utbetalning till vårdnadshavare – exempel individen initierar. Detta förfarande föreslås inte.

Det finns flera skäl till att E-hälsomyndigheten inte rekommenderar en digital tjänst med utbetalning till vårdnadshavare. Framförallt finns en risk att fritidskortet kan komma att betraktas mer som ett allmänt bidrag till familjens hushållskassa än ett betalmedel för en fritidsaktivitet.

2.2 Exempelbilder på digital tjänst vid användning av fritidskort

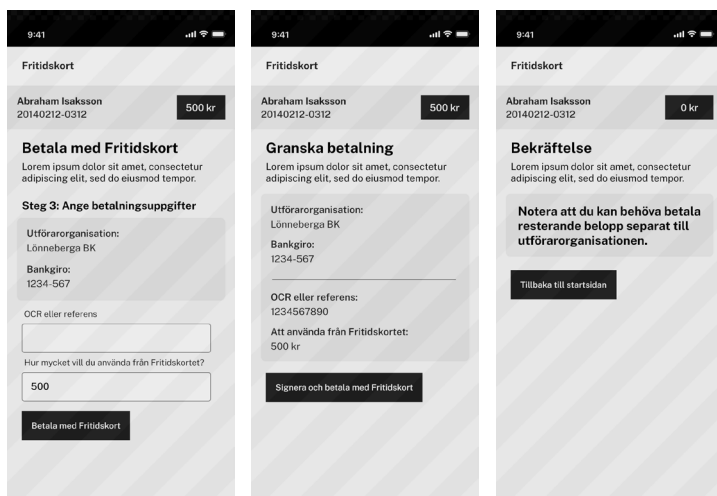
E-hälsomyndigheten analyserar olika användningsflöden för den som ska använda fritidskortet och nedan finns exempelskisser.

Efter att vårdnadshavaren loggat in kan denne se hur stort belopp som finns tillgängligt på fritidskortet (Steg 1). Därefter följer två steg där vårdnadshavaren söker fram och väljer utförarorganisation (Steg 2 + 3).

Figur 3 Skiss över steg 1-3 vid användande av fritidskort

När vårdnadshavaren har valt en utförarorganisation kan denne välja hur stor del av det tillgängliga beloppet på fritidskortet som ska användas (steg 4). Efter att vårdnadshavaren haft en möjlighet att kontrollera sitt val kan denne initiera betalningen (steg 5 +6).

Figur 4 Skiss över Steg 4-6 vid användande av fritidskort

2.3 Barn behöver vara anmälda till aktivitet

En förutsättning för att ett barns fritidsaktivitet ska kunna finansieras med fritidskortet är att barnet är anmält till aktiviteten. I det fall fritidskortet inte täcker den fulla kostnaden behöver aktiviteten slutbetalas. Varken anmälan till aktivitet eller eventuell fyllnadsutbetalning kommer att hanteras i den digitala tjänsten.

E-hälsomyndigheten analyserar olika sätt för att sammantaget kunna möjliggöra ett smidigt förlopp som på ett bra sätt binder ihop användarupplevelsen så att det är enkelt för en vårdnadshavare att veta vem som gör vad under processen. Det kommer dock finnas fall och situationer där det visar sig att ett barn inte har antagits till en aktivitet och/eller att den inte slutbetalas. Detta kan leda till ett administrativt arbete hos såväl utförarorganisation som hos E-hälsomyndigheten och leda till att ett utbetalat fritidskort ska återbetalas. Se vidare kapitel 3.7 *Återbetalning*.

3 Rättsliga förutsättningar

3.1 Inledning

I E-hälsomyndighetens delredovisning den 31 maj 2023 redogjordes för rättsliga förutsättningar. I denna delredovisning berörs vissa frågor mer utförligt och även en del nya frågor som uppkommit sedan maj 2023.

Många av de rättsliga överväganden och ställningstaganden som behöver göras är likartade oavsett om utbetalningen görs till enskild eller utförarorganisationen. Den rättsliga analysen utgår från att utbetalning ska göras till utförarorganisationen, eftersom det är den modell som E-hälsomyndigheten förordar.

Oavsett hur den digitala tjänsten för utbetalning av fritidskort utformas, krävs ett nytt regelverk för tillhandhållande och utbetalning av fritidskortet. Regelverket behöver tydliggöra hur personuppgifter och uppgifter som omfattas av sekretess får behandlas och delas, vilket kan komma att medföra behov av ändringar av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Det behöver beaktas om handläggningen av fritidskort kräver specialreglering i förhållande till förvaltningslagens (2017:900) bestämmelser. Därutöver behöver regelverket för fritidskort ange hur användandet av fritidskortet ska följas upp, samt hur kontroller och uppföljning i förhållande till utförarorganisation ska göras.

I redovisningen i detta avsnitt kommer E-hälsomyndigheten inte närmare att beröra de rättsliga förutsättningarna avseende utförrregistret. Myndigheten vill dock framhålla att E-hälsomyndigheten inte ska behöva göra ytterligare kontroller av en utförrorganisation i samband med att en individ vill använda sitt fritidskort hos en organisation. De kontroller som har gjorts i samband med att organisationen tagits med i registret måste vara tillräckliga så att myndigheten utan ytterligare kontroller kan fatta beslut om användning av fritidskort och om utbetalning. Det behöver även övervägas vilka kontroller av utförrorganisationerna som ska göras löpande för att säkerställa god kvalitet i registret över tid.

3.2 Utbetalning

Fritidskortet ska, enligt uppdraget, ha ett högre belopp för barn som ingår i hushåll som har mottagit bostadsbidrag föregående år än för barn som inte gör det. Denna beloppsmässiga differentiering av fritidskortet innebär att det blir fråga om profilering i dataskyddsförordningens mening³.

En utgångspunkt för den digitala tjänsten är att beslut ska kunna fattas automatiserat. Som framfördes i E-hälsomyndighetens delredovisning den 31 maj 2023 ska ett automatiserat beslutsfattande, inbegripet profilering, som huvudregel inte användas enligt dataskyddsförordningen. Det tillåts dock om det regleras i nationell lag och om skyddsåtgärder införs. Dessa skyddsåtgärder, som beskrivs närmare i delredovisningen, bör omfatta krav på information till den registrerade och rätt till mänskligt ingripande, rätt att framföra sina synpunkter, rätt att få en förklaring till det beslut som fattas och att överklaga beslutet.

Jämfört med utformningen av en tjänst där utbetalning görs till en enskild innebär alternativet att betala ut till utförrorganisationen ett större integritetsintrång. Integritetsintrånget blir större eftersom den enskilde inte kan motsätta sig den ytterligare personuppgiftsbehandlingen ifall denne vill nyttja fritidskortet. Denna ytterligare personuppgiftsbehandling avser att uppgiften om barn och belopp på fritidskortet behandlas hos utförrorganisationerna.

Vid utbetalning till utförrorganisationerna får företrädare för organisationerna information om vilket belopp på fritidsortet som barnet har använt, vilket indirekt kan röja om barnet bor i ett hushåll som har fått

³ se närmare E hälsomyndighetens delredovisning den 31 maj 2023

bostadsbidrag. Utbetalningen förutsätter därför sekretessbrytande bestämmelser för att möjliggöra att uppgifterna om barn och om fritidskortets storlek kan lämnas till utförarorganisationen.

Spridning av personuppgifter utgör behandling av personuppgifter.⁴ Normalt ökar integritetsriskerna med en större spridning av personuppgifter.⁵ Utbetalning till utförarorganisationer skulle innebära att personuppgifter om den ekonomiska situationen i hushållet kommer att spridas från Försäkringskassan till E-hälsomyndigheten och till de utförarorganisationer barnet väljer. För att möjliggöra detta alternativ behöver det finnas rättsligt stöd såväl för E-hälsomyndighetens som för utförarorganisationernas behandling av personuppgifter. Det kan övervägas om individen, vad gäller överföringen av personuppgifter till utförarorganisationerna, ska ha möjlighet att avstå den behandlingen, en så kallad opt-out. Även andra integritets- höjande åtgärder såsom behörighetsstyrning och tystnadsplikt hos utförarorganisationerna kan övervägas.

Det kan även övervägas om en så kallad opt-out i förhållande till överföringen av uppgiften om bostadsbidrag från Försäkringskassan till E-hälsomyndigheten ska införas. Den enskilde har i sådana fall möjlighet att välja att uppgifterna om ett eventuellt bostadsbidrag inte ska hämtas från Försäkringskassan, för att minimera personuppgiftsbehandlingen. Ett sådant avstående får då konsekvensen att barnet inte kan få det högre beloppet för fritidskort, även om denne bor i ett hushåll som mottagit bostadsbidrag det föregående kalenderåret.

Som framförts i E-hälsomyndighetens rapport i maj 2023 kan uppgifter om barnets val av utförarorganisation utgöra en känslig personuppgift. Vid utbetalning till en utförarorganisation kommer därför även känsliga personuppgifter komma att behandlas hos E-hälsomyndigheten.

3.3 Part i ärenden om fritidskort

E-hälsomyndigheten har övervägt om det är vårdnadshavaren eller barnet som bör vara part i ärenden om fritidskort. Skäl som talar för att vårdnadshavarna bör vara part är bland annat följande. Det behöver inte göras någon bedömning av huruvida barnet själv är moget att disponera över fritidskortet. Även omständigheten att sekretessen avseende uppgift om bostadsbidrag är

⁴ Artikel 4.2 dataskyddsförordningen.

⁵ Integritetskyddsmyndigheten, *Vägledning för integritetsanalys i lagstiftningsarbete*, Diariernr: IMY-2022-10835, s. 11-12.

hänförlig till vårdnadshavaren talar för att denna bör vara part. Valet av fritidsaktivitet kan dock vara känslig för barnet i förhållande till dennes vårdnadshavare och barn i det högre åldersspannet kan även anses ha uppnått den ålder och mognad att de kan disponera över sitt fritidskort på egen hand⁶. E-hälsomyndigheten ser dock svårigheter med att möjliggöra även för barn att vara part med hänvisning till vårdnadshavaren som uppbar bostadsbidrag föregående år men det kan behöva utredas vidare.

Vid växelvis boende är en möjlig lösning att endast boföräldern⁷ är part i ärenden om fritidskort. Bedömningen av fritidskortets storlek skulle då kunna utgå från huruvida boföräldern mottagit bostadsbidrag föregående kalenderår. Eftersom uppgiften om bostadsbidrag omfattas av sekretess innebär den lösningen också ett skydd mot att den vårdnadshavare som inte är boförälder får vetskap om fritidskortets storlek. En nackdel är dock att en vårdnadshavare utestängs från möjligheten att disponera fritidskortet genom att denne inte har åtkomst till tjänsten. Frågan är även hur situationen där barnet byter boförälder under året ska hanteras om bara en av boföräldrarna har fått bostadsbidrag. En avvägning mellan dessa konsekvenser behöver göras. Ett alternativ är att införa en sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör för E-hälsomyndigheten att i den digitala tjänsten visa uppgiften om att boföräldern hade beviljats bostadsbidrag föregående kalenderår. Det kan dock i sin tur kan vara problematiskt i de fall då det förekommer skyddade personuppgifter.

När det gäller barn som exempelvis har omhändertagits bör det övervägas om fritidskortet ska kunna betalas till annan i likhet med vad som gäller för barnbidrag vid en längre placering utanför hemmet enligt 16 kap. 18 § socialförsäkringsbalken. Här kan det dock övervägas om socialnämnden behöver begära det eller om det kan anses vara tillräckligt att den som barnet är placerat hos kan uppvisa beslut eller liknande som visar att barnet är placerat hos denne. Med hänsyn till att det ofta inte i förväg finns information om placeringens längd kan det vara svårt att avgöra när rätten att motta fritidskortet ska övergå till hemmet där barnet är placerat. I de fall då detta blir aktuellt, kommer manuell handläggning att behövas.

⁶ Se t. ex. 16 kap. 3 § socialförsäkringsbalken.

⁷ Med boförälder avses den vårdnadshavare som barnet är folkbokförd hos. Om urvalet av barn som har rätt till fritidskort omfattar andra än barn som är folkbokförda kan specialreglering behövas för att avgöra vem som är boförälder.

3.4 Handläggning

Det behöver övervägas om en specialreglering i förhållande till förvaltningslagen behövs i samband med handläggningen av ärenden om fritidskort. Exempelvis kan det övervägas om kommuniseringsplikten kan undantas vid fastställande av fritidskortets storlek eftersom det bestäms utifrån Försäkringskassans underlag om bostadsbidrag.

Det kan övervägas om förvaltningslagens bestämmelser om rättelse av uppenbar felaktighet är tillräckliga för att E-hälsomyndigheten ska kunna rätta felaktigheter i beslut. Eftersom det är fråga om gynnande beslut behöver det övervägas om E-hälsomyndigheten ska kunna rätta beslut så att beloppet sätts ned. På motsvarande sätt kan övervägas om det behövs stöd för att E-hälsomyndigheten ska kunna begära tillbaka ett utbetalt belopp som är ett uppenbart fel.

Det kan även inträffa situationer där verkställigheten av beslutet, utbetalningen till en utförarorganisation, inte kan ske. Det kan exempelvis vara på grund av att kontonummer är felaktigt eller att verksamheten har upphört. Även i sådana fall behöver det övervägas om det finns behov av specialreglering som anger hur E-hälsomyndigheten ska gå till väga. Det skulle kunna avse en möjlighet för E-hälsomyndigheten att, efter ett misslyckat försök att göra en utbetalning och utan vidare utrednings-skyldighet, men efter kommunikering med vårdnadshavare återkalla beslutet om vald utförarorganisation. Därefter kan vårdnadshavaren välja ny utförarorganisation.

Eftersom fritidskortets belopp bestäms utifrån beslut om bostadsbidrag kan det inte uteslutas att beslutet går parten emot. Detsamma gäller vid val av utförarorganisation. Beslut om fritidskort måste därför kunna överklagas. Det kan dock vara lämpligt att det ska krävas prövningstillstånd vid överklagande av förvaltningsrättens dom till kammarrätt.

Eftersom de närmare detaljerna för hur utbetalning i praktiken ska gå till ännu inte är bestämda kan det uppkomma behov av ytterligare reglering avseende handläggningen.

3.5 Giltighetstid för fritidskortet

Fritidskortet ska som E-hälsomyndigheten uppfattat det, gälla för ett kalenderår och har det inte utnyttjats under året kommer saldot inte att föras över till nästföljande år, d.v.s. det är inte möjligt att föra över fritidskort för ett kalenderår till ett annat år. Detta behöver framgå av regelverket.

3.6 Kontroll och uppföljning

En stor del av de kontroller som kommer att behöva göras i förhållande till fritidskortet avser kontroller hänförliga till utförarorganisationerna och utförrregistret. I samband med utbetalningar av fritidskortet till utförarorganisationer kommer tjänsten behöva ha kontroller som leder till underrättelser om förhöjd eller konstaterad risk för fel. E-hälsomyndigheten och den myndighet som ansvarar för utförrregistret behöver ha rättsligt stöd för att kunna göra kontroller och skicka underrättelser. Som anfördes i E-hälsomyndighetens delredovisning i maj 2023 behöver myndigheterna ha rättsligt stöd för att utbyta information i syfte att följa upp och kontrollera utbetalningar av fritidskort, inbegripet stöd för eventuell personuppgiftsbehandling som detta kan innebära. Slutligen behöver det även regleras vilka åtgärder som kan vidtas vid fel. Exempel på sådana situationer kan vara att en betalning inte kan verkställas på grund av felaktiga uppgifter från utförarorganisation, vårdnadshavaren har råkat välja fel utförarorganisation i tjänsten eller att organisationen inte bedriver någon verksamhet.

Som framförts i delredovisningen i maj 2023 behöver lagstiftningen ange vilka uppgifter E-hälsomyndigheten ska behandla för att möjliggöra för Folkhälsomyndigheten att följa upp användningen av fritidskortet. För det fall dessa uppgifter innehåller personuppgifter måste det finnas ett rättsligt stöd för behandling och utlämnande, även innefattandes uppgiftsskyldighet. Även här kan det vara lämpligt med integritetshöjande åtgärder såsom exempelvis behörighet och tid för bevarande.

Folkhälsomyndigheten kommer även behöva uppgifter från utförrregistret för att kunna följa användningen av fritidskortet.

3.7 Återbetalning

I vissa fall kan en återbetalning vara befogad, exempelvis när barnet inte kunnat utöva vald aktivitet. Exempel på situationer när möjlighet till återbetalning kan vara aktuell är om aktiviteten ställs in. Det kan finnas risk för större administrativ börda vid utbetalning till utförarorganisation eftersom

utbetalningen görs till annan än den som är part. Det behöver även tydliggöras vilka möjligheter E-hälsomyndigheten har att kräva tillbaka beloppet från utförarorganisationen eftersom den inte är part i ärende avseende fritidskort. Rätten till återbetalning bör vara väl avgränsad och ska inte betraktas som en form av ångerrätt.

4 Administrativa och ekonomiska förutsättningar

4.1 Inledning

För att kunna införa fritidskortet behöver vissa administrativa och ekonomiska förutsättningar vara uppfyllda. E-hälsomyndigheten har i denna delredovisning fokuserat på de förutsättningar som är knutna till den digitala tjänsten för fritidskortet. För att kunna införa fritidskortet tillkommer bl.a. kostnader knutna till utförarregistret, kostnader för kommunikation och kostnader för informationsförsörjning. Utöver detta tillkommer de kostnadsuppskattningar Försäkringskassan gjort för informationsförsörjning som redovisades i Försäkringskassans delredovisning i maj 2023. I januari 2024 lämnas en samlad delredovisning där även kostnaderna för lansering, kommunikation och förvaltning inbegripet att kontrollfunktion av fritidskortet under åren 2023-2026 ska anges gällande Försäkringskassan, MUCF, Folkhälsomyndigheten och Statens kulturråd.

4.2 Digital tjänst för fritidskort

En digital tjänst för fritidskort behöver utvecklas. E-hälsomyndighetens ekonomisystem behöver anpassas för att kunna genomföra utbetalningar till utförarorganisationer. Den digitala tjänsten innebär därför en initial kostnad.

Tabell 1 Initial kostnad för införande av fritidskort och anpassning ekonomisystem. Kostnader för Utförarregister och andra aktörers informationsförsörjning tillkommer

Uppdragskostnad inkl. analys, samordning, ledning	10 900 000
Initial anpassning av ekonomisystem, version 1.0 (investeringskostnad)	6 000 000

Utveckling digital tjänst för fritidskort version 1.0 (investeringskostnad)	37 600 000
--	------------

Efter att en första version lanserats kommer den digitala tjänsten behöva förvaltas löpande samt vidareutvecklas. Den löpande drift- och förvaltningskostnaden för ekonomisystemet kommer att öka, dels på grund av transaktionskostnader, dels för att kunna hantera utbetalningar, misslyckade utbetalningar, hantering av återkrav och återbetalningar.

Tabell 2 Kostnader för löpande kostnader per år för drift och förvaltning, tjänst för fritidskort och ekonomisystem. Kostnader för utförrregister och informationsförsörjning för andra aktörer tillkommer

Ökad kostnad för förvaltning och drift av ekonomisystem, inkl. transaktionskostnader, per år	11 000 000
Uppskattad löpande förvaltningskostnad digital tjänst för fritidskort, per år	15 000 000

4.3 Administration, service, handläggning och kontroll

Fritidskortet kommer att medföra administrativa arbetsuppgifter, inklusive handläggning, hantering av betalningar, kontroll, verkställande av åtgärder och hantering av misslyckade utbetalningar och återkrav. Utöver detta kommer det att finnas ett behov av service både för vårdnadshavare och utförrorganisationer. Även om målsättningen är att ha en hög nivå av automatisering och digitala tjänster kommer det ändå att finnas inslag med manuellt arbete. Nivån av manuellt arbete är beroende av många faktorer varför E-hälsomyndigheten gjort ett antal uppskattningar av behovet av antalet årsarbetskrafter (ÅA).

E-hälsomyndigheten har beräknat ett målscenario med hög nivå av automatisering, digital informationsförsörjning och hög grad av att vårdnadshavare och utförrorganisationer använder digitala kanaler för service. Förutsättningar för att kunna nå målscenariot beskrivs i kapitel 4.4 *Förutsättningar för att minska manuellt arbete.*

Eftersom många av förutsättningar inte bedöms kunna uppfyllas vid den initiala realiseringen har E-hälsomyndigheten beräknat ett scenario med låg nivå av manuellt arbete och ett scenario med hög nivå av manuellt arbete. De kompetenser som bedöms behövs omfattar framför allt handläggare av fritidskort och utförrregistret, servicepersonal, dataanalytiker, handläggare

inom kontroll, verksamhetsutvecklare, rättsligt stöd och ekonomisk redovisning. Även befintliga administrativa förmågor som arkiv och registratur kommer få mer arbete. Givet de osäkerheter som råder, särskilt avseende regelverk och utförarregistret, är det i dagsläget svårt att bedöma var i spannet behovet kommer att vara vid lansering av fritidskortet. E-hälsomyndigheten kommer kunna lämna mer exakta uppskattningar när regelverk och ansvar för utförarregistret klarnar.

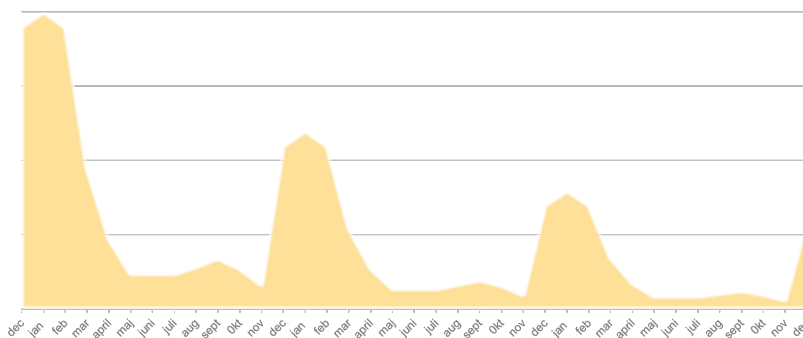
Tabell 3 Uppskattning av behovet av personal för administration, handläggning, kontroll och service

	Målsscenario ⁸	Låg nivå av manuellt arbete	Hög nivå av manuellt arbete
Administration, service, handläggning, kontroll	26 ÅA	100 ÅA	300 ÅA
<i>Varav utförarregister</i>	<i>6 ÅA</i>	<i>70 ÅA</i>	<i>200 ÅA</i>
<i>Varav fritidskort</i>	<i>20 ÅA</i>	<i>30 ÅA</i>	<i>100 ÅA</i>

E-hälsomyndigheten gör bedömningen att användningen av fritidskort inte kommer vara jämnt fördelat över året utan fler kommer vilja använda kortet framför allt vid årsskiftet. Det är också mer sannolikt att utförarorganisationer byter företrädare vid årsskifte. Detta kommer att leda till ett ojämnt behov av administration, service och handläggning över året.

E-hälsomyndigheten ser också att kostnader för service, administration, och handläggning riskerar att bli högre under de första åren eftersom det kommer ta tid att få alla rutiner avseende fritidskortet och utförarregistret på plats. Över tid finns det dock en möjlighet att behoven av administration och service kan minska över tid. Detta förutsätter dock att det är enkelt både för vårdnadshavare och företrädare för utförarorganisationer att kunna få svar på frågor och hjälp vid olika förfaranden för att minska risken för fel och missförstånd. Om fel kan identifieras och åtgärdas innan utbetalningar verkställs minskar detta behovet av manuell service, administration och handläggning markant.

⁸ Kriterier beskrivna i kapitel 4.4 Förutsättningar för att minska manuellt arbete uppfyllda samt att den digitala tjänsten är färdigställd, att rutiner är väl förankrade och att övriga aktörers förmågor är realiserade.

Figur 5 Variation i behov av resurser för handläggning, service och kontroll, initiala 3 åren vid fortsatt effektivisering, automatisering och klarlagd praxis

4.4 Förutsättningar för att minska manuellt arbete

För att minska behovet av manuellt arbete och nå det målscenario som är uppsatt om en kostnadseffektiv digital tjänst för fritidskort ser E-hälsomyndigheten ett antal områden som förutsättningar för att nå dit.

De förutsättningar som behöver vara uppfyllda är:

1. Ett rättsligt stöd som bl.a. som möjliggör automatisering och därigenom minskar behovet av manuell hantering.
2. Det behöver finnas tillgång till validerade, digitala uppgifter bl.a. om företrädare avseende ideella organisationer för att möjliggöra en effektiv kontrollverksamhet och för en adekvat service.⁹
3. Utbetalningarna för fritidskortet bör anslutas till Utbetalningsmyndighetens transaktionskonto för att förenkla hanteringen av utbetalningar men även för att möjliggöra systemövergripande dataanalys och granskning i syfte att identifiera ekonomisk brottslighet.
4. Den kännedom om lokala organisationer som finns idag i kommuner och centrala organisationer, som till exempel MUCF, Riksidrottsförbundet och Statens kulturråd bör användas för att skapa en effektivitet i bedömningen avseende utförarorganisationers lämplighet.

⁹ Detta behov är inte avgränsat just till införandet av ett fritidskort. Se bl.a. Riksrevisionen (2023) *Tillit och kontroll – statlig bidragsgivning till civilsamhället*, Riksrevisionen RIR 2023:7

5. Användande av befintliga servicefunktioner som redan erbjuds av det offentliga, som exempelvis Statens servicecenters servicekontor. Statens servicecenter kan bistå med service till allmänheten och skulle exempelvis kunna bistå vårdnadshavare vid användande av fritidskortet.

5 Tid för färdigställande av den digitala tjänsten

För att ett fritidskort ska kunna lanseras behöver ett antal förutsättningar vara på plats. Den digitala tjänsten är en av dessa. Andra förutsättningar är exempelvis regulatoriskt stöd och ett ändamålsenligt utförarregister med nödvändiga digitala tjänster för utförarorganisationerna.

E-hälsomyndigheten föreslår ett genomförande där de digitala tjänsterna utvecklas i en första version som möjliggör för vårdnadshavare att ansöka om fritidskort, även om det tillfälligt kräver ett större manuellt arbete i form av administration, handläggning och service. Detta kommer dels att snabba på möjligheterna att införa fritidskortet, dels skapa underlag för att identifiera och vidta åtgärder som förenklar och minskar kostnaderna för fritidskortet över tid.

Det bör finnas möjlighet att kontinuerligt kunna utveckla och effektivisera tjänsten för att nå målsceariot allteftersom förutsättningar för effektivisering finns.

Tabell 4 Tidsuppskattningar för färdigställande av digital tjänst för fritidskort.

1.0	Möjligt för vårdnadshavare att finansiera sitt barns fritidsaktivitet med fritidskort	Start utveckling + 9 månader
2.0	Effektivare flöde vid ansökan och hantering	Version 1.0 + 12 månader
3.0	Förbättrad digital tjänst, anslutning till Utbetalningsmyndighetens transaktionskonto	Version 2.0 + 12 månader

Kostnadsuppskattningen avseende digital tjänst omfattar enbart kostnaden för version 1.0. När regelverk och tillämpning fastställs kan en kostnadsuppskattning av framtida versioner göras.